

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/951,Sesja-naukowa-Dzialalnosc-Wojskowego-Sadu-Rejonowego-w-Lodzi-1946-1955-Lodz-29-m.html>
04.04.2026, 05:38

Sesja naukowa „Działalność Wojskowego Sądu Rejonowego w Łodzi 1946-1955” - Łódź, 29 maja 2003 r.

30.05.2003

29 maja 2003 r. w Łodzi w sali posiedzeń Rady Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego przy ul. Składowej 43, odbyła się konferencja naukowa zatytułowana „Działalność Wojskowego Sądu Rejonowego w Łodzi 1946-1955”. Sesja przygotowana została przez Instytut Pamięci Narodowej - Komisję Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu Oddział w Łodzi oraz Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego.

Słowo wstępne do uczestników spotkania wygłosił prof. dr hab. Leon Kieres Prezes Instytutu Pamięci Narodowej. Przypomniął zebranych cele działania IPN w zakresie ścigania zbrodni przeciwko narodowi polskiemu. Następnie prof. dr hab. Marek Zirk-Sadowski Dziekan Wydziału Prawa i Administracji UŁ powitał zgromadzonych w imieniu władz wydziału.

W pierwszym referacie prof. dr hab. Witold Kulesza, dyrektor KŚZpNP, przybliżył pojęcie zbrodni sądowej i przytoczył genezę tego określenia. Zaprezentował przykłady orzeczeń sądów wojskowych, których wysokość była szczególnie rażąca w stosunku do winy skazanych. Kolejny referent dr Marcin Zaborski z KUL przedstawił dzieje średniej szkoły prawniczej w Łodzi, pierwszej tego typu placówki w powojennej Polsce oraz początki sądownictwa wojskowego w Łódzkiem. Tematem wystąpienia Sławomira Abramowicza z Oddziałowej KŚZpNP w Łodzi byli ludzie działający w strukturach łódzkim WSR. Zebranych przedstawiono m.in. sylwetki sędziów tegoż sądu.

Kolejni referenci omówili wybrane procesy członków i żołnierzy organizacji niepodległościowych, działających na terenie woj. łódzkiego po 1945 r. Joanna Żelazko z BEP Oddział w Łodzi scharakteryzowała proces kierownictwa Okręgu Łódzkiego Zrzeszenia Wolność i Niezawisłość. Dr Tomasz Toborek z BEP Oddział w Łodzi referował rozprawę kierownictwa pierwszej komendy Konspiracyjnego Wojska Polskiego, zaś rozprawa trzeciej komendy tejże organizacji była tematem wystąpienia Ksawerego Jasiaka. Jacek Pawłowicz z BEP Oddział w Warszawie zapoznał słuchaczy z działalnością i przebiegiem procesu Kierownictwa Pogotowia Akcji Specjalnej - Narodowego Zjednoczenia Wojskowego przed WSR w Łodzi. Natomiast dr Jerzy Bednarek z Oddziałowego BUiAD w Łodzi omówił przebieg likwidacji oddziału Stanisława Panka „Rudego” i procesy jego żołnierzy przed sądami wojskowymi.

Autorzy referatów przybliżyli też słuchaczom zagadnienia związane z działaniami WSR w stosunku do różnych środowisk społecznych. Ich przykładem były represje sądowe stosowane wobec duchownych katolickich omówione przez Radosława Petermana z Oddziałowego BUiAD w Łodzi. Tematem wystąpienia dr Janusza Wróbla z BEP Oddział w Łodzi stały się procesy członków niepodległościowych organizacji młodzieżowych.

Prok. Robert Kopydłowski z Oddziałowej KŚZpNP w Łodzi - na przykładzie wybranych spraw - dokonał prawnego-karnej oceny orzecznictwa WSR w Łodzi.

Podczas dyskusji kończącej obrady, głos zabrali m.in.: prof. dr hab. Andrzej Rzepliński - doradca

Prezesa IPN, historycy oraz przedstawiciele lokalnych organizacji kombatanckich.

W czasie sesji wygłoszone zostały referaty:

•
Wprowadzenie – prof. dr hab. Marek Zirk-Sadowski – dziekan Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego

•
„Pojęcie zbrodni sądowej” – prof. dr hab. Witold Kulesza (Instytut Pamięci Narodowej – Warszawa)

•
„Ludowy wymiar sprawiedliwości w Łodzi. Wybrane zagadnienia 1945-1956” – dr Marcin Zaborski (Katolicki Uniwersytet Lubelski)

•
„Wojskowy Sąd Rejonowy w Łodzi – ludzie i struktury” – Sławomir Abramowicz (Instytut Pamięci Narodowej – Łódź)

•
„Proces kierownictwa Okręgu Łódzkiego Zrzeszenia Wolność i Niezawisłość” – Joanna Żelazko (Instytut Pamięci Narodowej – Łódź)

•
„Kierownictwo I Komendy Konspiracyjnego Wojska Polskiego przed WSR w Łodzi” – dr Tomasz Toborek (Instytut Pamięci Narodowej – Łódź)

•
„III Komenda Konspiracyjnego Wojska Polskiego Jana Małolepszego »Murata« przed WSR w Łodzi” – Ksawery Jasiak (Uniwersytet Opolski)

•
„Kierownictwo Pogotowia Akcji Specjalnej – Narodowego Zjednoczenia Wojskowego przed WSR w Łodzi” – Jacek Pawłowicz (Instytut Pamięci Narodowej – Warszawa)

•
„Duchowni katolicy przed WSR w Łodzi” – Radosław Peterman (Instytut Pamięci Narodowej – Łódź)

•
„Procesy członków niepodległościowych organizacji młodzieżowych przed WSR w Łodzi” – dr Janusz Wróbel (Instytut Pamięci Narodowej – Łódź)

•
„Likwidacja oddziału Stanisława Panka »Rudego« i procesy jego żołnierzy przed sądami wojskowymi” – dr Jerzy Bednarek (Instytut Pamięci Narodowej – Łódź)

•
„Prawno-karna ocena orzecznictwa WSR w Łodzi” – prok. Robert Kopydłowski (Instytut Pamięci

Narodowej - Łódź)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)